

Sygn. akt I ACa 1866/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia SA Edyta Mroczek (spr.)

Sędziowie: Sędzia SA Bogdan Świerczakowski

Sędzia SO del. Ewa Harasimiuk

Protokolant - st. sekr. sąd. Ewelina Borowska

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Gospodarki

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 sierpnia 2014 r., sygn. akt II C 774/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i zażaleniowego,

3. przyznaje pełnomocnikowi powoda A. W. – radcy prawnemu K. M. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) wraz z należnym podatkiem VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

I A Ca 1866/14

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie, po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2014 r. oddalił powództwo A. W. skierowane przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Gospodarki o zapłatę odszkodowania za szkodę rzeczywistą oraz obciążył powoda kosztami procesu.

Sąd Okręgowy wskazał, iż rozpoznawał sprawę ponownie na skutek uchylecia wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 r. przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie I A Ca 853/12 wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie II C 276/08, w części dotyczącej żądania zasądzenia odszkodowania za szkodę rzeczywistą

wynikającą z bezprawnych decyzji administracyjnych z dnia 15 kwietnia 1953 r. oraz 21 lutego 1964 r. - pozbawiających następców prawnych B. P. prawa własności przedsiębiorstwa w postaci młyna elektrycznego w C. - R., powiat P..

Pismem procesowym z dnia 30 listopada 2013 r. powód A. W. sprecyzował żądanie, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 538.746,93 zł, tj. kwoty 600.000,00 zł pomniejszonej o odszkodowanie przyznane poprzednikowi prawnemu powoda w wysokości 35.813,07 zł oraz odszkodowanie przyznane powodowi w wysokości 25.440,00 zł - tytułem odszkodowania za szkodę rzeczywistą. Szkodę tę określił jako utratę wartości mienia ruchomego i utratę wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna przejętego na rzecz Skarbu Państwa na podstawie decyzji administracyjnych: zarządzenia Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. oraz orzeczenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 21 lutego 1964 r., a także utratę wartości nieruchomości przez jej używanie (ściany, dach, podłogi). Powód wniósł o uwzględnienie, że jego udział w całym odszkodowaniu za rzeczywistą szkodę powinien wynosić 1/4, a nie jak zostało uznane w decyzji Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 07 czerwca 2004 r. - 1/10. W uzasadnieniu powód zakwestionował przyjętą przez pozwanego kwotę odszkodowania w wysokości 358.130,68 zł, jako adekwatną do strat poniesionych w całej nieruchomości. W ocenie powoda, zaniżona wartość rzeczywistej straty wynikała z dokonania błędnej wyceny przyjmującej stan zużycia majątku na rok 1993, zamiast na rok 1998 oraz skutek nieprzyjęcia cen rynkowych w dniu przyznanego odszkodowania, tj. w roku 2004.

W piśmie z dnia 31 grudnia 2013 r. powód wskazał, iż satysfakcjonująca go wycena straty powinna zostać powiększona o koszty rozbiórki i złomowania ciężących obecnie na powodzie i pomniejszona o uzyskaną przez powoda wartość złomu. Całkowita zaś wycena odtworzeniowa powinna również obejmować określony szacunkowy koszt przywrócenia stanu pierwotnego, tj. działającego zakładu produkcji rolnej w postaci młyna.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Gospodarki wniósł o oddalenie powództwa, poddając w wątpliwość legitymację powoda do wytoczenia powództwa oraz brak wykazania, że przysługuje mu większy niż określony przez organ administracyjny w decyzjach udział w majątku spadkowym, obejmujący znacjonalizowany młyn.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 15 lutego 1938 r. sporządzony został akt notarialny, na mocy którego H. H. sprzedała B. P. za kwotę 5.000,00 zł połowę dóbr ziemskich R. lit. C zawierających działkę o nr (...) o powierzchni 7918 m², na której znajdował się młyn motorowy drewniany z murowaną przybudówką.

Umową dzierżawy z dnia 19 kwietnia 1950 r. S. i A. P. wydzierżawili Spółdzielni (...) w C. ww. nieruchomość młyńską.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. ustanowiono przymusowy zarząd państwowy nad przedsiębiorstwem Młyn (...) i Spółka. W posiadanie młyna wprowadzone zostały Rejonowe Zakłady Młynów (...) w M.. Orzeczeniem Przewodniczącego (...) z dnia 25 luego 1958 r. o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod zarządem państwowym, przedsiębiorstwo przeszło na własność Skarbu Państwa. Natomiast orzeczeniem z dnia 26 lutego 1964 r., na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod zarządem państwowym stwierdzono przejście przedsiębiorstwa na własność Skarbu Państwa.

Decyzją z dnia 06 marca 1993 r. Minister Przemysłu i Handlu stwierdził nieważność zarządzenia Ministra Przemysłu Drobного i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. w sprawie ustanowienia przymusowego zarządu państwowego nad przedsiębiorstwem oraz orzeczenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 21 lutego 1964 r. w sprawie przejścia na własność Państwa przedsiębiorstwa.

Na wniosek Z. W. zastępowanej przez A. W. oraz Z. B. występującego w imieniu własnym oraz na rzecz: D. B., J. W. i E. K., decyzją z dnia 07 czerwca 2004 r. Minister Gospodarki i Pracy przyznał odszkodowanie o łącznej wartości 358.130,68 zł za utracone składniki majątkowe przedsiębiorstwa Młyn (...), P. S. i S-ka w C. - R., pow. P.. W związku z decyzją Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 06 marca 1993 r. Z. W. przyznane zostało odszkodowanie w wysokości 1/10 szkody, tj. 35.813,07 zł.

Decyzją z dnia 13 czerwca 2007 r. Minister Gospodarki uchylił ostateczną decyzję Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 07 czerwca 2004 r. i na podstawie art. 160 § 1, 3 i 4 kpa przyznał odszkodowanie za rzeczywistą szkodę powstałą na skutek niezgodnego z prawem upaństwowienia przedsiębiorstwa na rzecz D. B., E. K., J. W. i Z. B. w kwocie po 30.626,53 zł oraz na rzecz A. W. kwotę 25.440,00 zł. Kwoty należne przyznane zostały ponad te, wypłacone poprzednio na mocy decyzji Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 07 czerwca 2004 r.

W dniu 04 listopada 1998 r. doszło do przekazania A. W. nieruchomości młyńskiej, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...) o pow. 0,2013 ha wraz z zabudowaniami młyna, przybudówką, budynkiem gospodarczym oraz ruchomościami gospodarczymi.

Decyzją z dnia 11 stycznia 2011 r., wydaną na podstawie art. 156 § 1 pkt 2, art. 157 §1 oraz art. 158 § 1 k.p.a. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji stwierdził nieważność decyzji Wojewody (...) z dnia 26 lipca 1991 r., na mocy której Gmina C. nabyła z mocy prawa nieodpłatnie prawo własności nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów w obrębie C., uregulowanej w księdze wieczystej nr (...), oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...).

Sąd Okręgowy wskazał, że dla ustalenia stanu faktycznego zbędne było uwzględnienie dowodów przedłożonych przez stronę powodową w piśmie z dnia 31 grudnia 2013 r., w tym zdjęć młyna, „Raportu z oszacowania nieruchomości młyna zbożowego z dnia 25 grudnia 1993 r.”, „Projektu przebudowy motorowni młyna motorowego w C.” oraz wniosku dowodowego o przesłuchanie stron na okoliczność ustalenia zarówno rzeczywistej utraty wartości mienia ruchomego i utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna, jak także utraty wartości nieruchomości przez jej używanie. Sąd pominął również wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka S. S. (2) na okoliczność, że przedsiębiorstwo Młyn (...), P. S. i S-ka w C. nie było prowadzone w formie sformalizowanej spółki cywilnej lub spółki prawa handlowego, ani nie było przedmiotem wkładu do jakiejkolwiek spółki. Powyższe wynikało z zakresu w jakim sprawa została przekazana Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania tj. odszkodowania za szkodę rzeczywistą wynikającą z bezprawnych decyzji administracyjnych. Natomiast powyższe wnioski nie dążyły do wykazania związku przyczynowego pomiędzy wydaniem zarządzenia z dnia 15 kwietnia 1953 r. oraz orzeczenia z dnia 26 lutego 1964 r., a zaistnieniem rzeczywistej szkody wynikającej z tych decyzji.

Pominięto również załączone przez powoda do pisma z dnia 14 czerwca 2014 r. oświadczenie, które jako dokument prywatny, stanowi zgodnie z art. 245 k.p.c. dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Podobnie bez znaczenia dla sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, był wniosek powoda o zobowiązanie Gminy C., do udzielenia informacji, kiedy działka nr (...) (dawniej działka nr (...)) o pow. 0,2013 ha została wydzielona z dóbr ziemskich R. na okoliczność, że zostało to dokonane po śmierci B. P., a przed wydaniem postanowienia w przedmiocie stwierdzenia po niej nabycia spadku.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż żądanie powoda dotyczyło zasądzenia odszkodowania za szkodę rzeczywistą wynikającą z bezprawnych decyzji administracyjnych pozbawiających następców prawnych B. P. prawa własności przedsiębiorstwa w postaci młyna elektrycznego w C. - R. pow. P.. Rolą Sądu była ocena zasadności żądania zasądzenia odszkodowania za szkodę wynikającą z błędnego ustalenia wartości nieruchomości w postępowaniu administracyjnym, przy czym zastosowanie znajduje nieobowiązujący już art. 160 kpa, bowiem decyzje administracyjne, na podstawie których przedsiębiorstwo - młyn - przejęte zostało na rzecz Skarbu Państwa, wydano przed dniem 01 września 2004 roku.

Sąd Okręgowy wskazał, jakie przesłanki należy spełnić dla skutecznego dochodzenia odszkodowania na podstawie w/w regulacji. Podkreślił, że stwierdzenie przez uprawniony organ administracyjny niezgodności decyzji administracyjnej z prawem wiąże sąd w zakresie wypełnienia podstawowej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 160 kpa, ale nie przesądza jeszcze o istnieniu pozostałych przesłanek tej odpowiedzialności wynikających z Kodeksu cywilnego, w tym także o wystąpieniu normalnego związku przyczynowego. Strona dochodząca szkody na podstawie art. 160 § 1 kpa musi bowiem wykazać, że szkoda ta pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wydaniem przez organ administracji decyzji dotkniętej nieważnością (por. wyrok z dnia 16 września 1985 r. IV CR 290/85 OSPiKA 1988, z. 2,poz. 30 oraz wyrok z dnia 16 lipca 2009 r. I CSK 499/08).

W ocenie Sądu I Instancji powód, zgodnie z treścią art. 6 k.c. nie przedstawił dowodów wskazujących na zaistnienie szkody rzeczywistej wynikającej z bezprawnych decyzji administracyjnych: zarządzenia Ministra Przemysłu Drobno i Rzemiosła z dnia 15 kwietnia 1953 r. oraz orzeczenia Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości z dnia 21 lutego 1964 r. Zdaniem Sądu, nie można przyjąć za udowodnione twierdzeń strony powodowej na podstawie załączonych dokumentów i zdjęć do pisma procesowego z dnia 31 grudnia 2013 r.

Roszczenie powoda wywodzone z utraty wartości nieruchomości za okres od 1953 r. do dnia zapłaty, było związane z nieprawidłową wyceną w postępowaniu administracyjnym, w tym nieuwzględnieniem prawa własności do drugiej połowy oraz nieuwzględnieniem, że prawo dziedziczenia gospodarstwa przysługiwało wszystkim spadkobiercom. Jednocześnie w piśmie z dnia 30 listopada 2014 r. powód wskazał, że domaga się odszkodowania z tytułu utraty wartości mienia ruchomego i utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna. Tak sformułowane powództwo zostało prawomocnie oddalone, zaś Sąd II instancji oddalając apelację wskazał, że roszczenie to nie zostało udowodnione, a ponadto nie pozostaje w związku przyczynowym z decyzjami z 1953 i 1964 r. Źródłem tej szkody nie są decyzje, ale wadliwa, zdaniem powoda, administracja w czasie gdy nieruchomość posiadał Skarb Państwa. Jest to zatem odrębne roszczenie, które należy odróżnić od roszczenia o odszkodowanie za szkodę rzeczywistą wynikającą z bezprawnych decyzji administracyjnych.

Sądowi orzekającemu do ponownego rozpoznania została przekazana sprawa w zakresie żądania odszkodowania wywodzonego z tego, że w postępowaniu administracyjnym, według powoda, została błędnie ustalona wartość nieruchomości. W oparciu o zaoferowane przez powoda dowody brak jest możliwości ustalenia wysokości odszkodowania za szkodę rzeczywistą wynikającą z decyzji administracyjnych. Powód podejmował próby wykazania słuszności swojego stanowiska, lecz nie w zakresie przekazanym do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu przez Sąd Apelacyjny. Nie mogą bowiem zostać uznane za mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, dowody przedstawione na okoliczność utraty wartości mienia ruchomego, utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna oraz utraty wartości nieruchomości przez jej używanie (art. 227 k.p.c.). Bez znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy były powoływane przez stronę powodową zarzuty dotyczące utraty wartości mienia ruchomego i utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna przejętego na rzecz Skarbu Państwa. Żądanie we wskazanym zakresie zostało już prawomocnie rozstrzygnięte przez Sąd Apelacyjny w sprawie o sygn. akt I ACa 853/12 i stanowiło podstawę wydania odrębnego postanowienia przez Sąd Okręgowy o odrzuceniu pozwu we wskazanym zakresie.

Pozostałe wnioski dowodowe powoda o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia dokumentów bliżej niesprecyzowanych, zostały uznane za sprzeczne z treścią art. 6 k.c. i niemieszczące się w dyspozycji przepisu art. 248 k.p.c.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia było również ponownie podniesione przez stronę powodową żądanie wywodzone z twierdzenia co do prawa własności S. P. do drugiej połowy nieruchomości. W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego i podkreślił, iż żądanie to zostało prawomocnie oddalone.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że powód nie wykazał, w jakiej formie prowadzona była działalność gospodarcza przedsiębiorstwa, którego nazwa kończyła się słowami „s-ka”. Powód nie wyjaśnił, czy forma prowadzonej działalności regulowana była przepisami prawa cywilnego, czy też handlowego, a to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie. Nieudowodnienie przesłanki legitymacji skutkowało oddaleniem powództwa, niezależnie od pozostałych argumentów.

Mając na uwadze brak przedstawienia dowodów wskazujących na słuszność dochodzonego roszczenia przez stronę powodową, powództwo w zakresie przekazanym Sądowi Okręgowemu przez Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 r., podlegało oddaleniu. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód zaskarżając je w całości, któremu zarzucił:

I naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

1. art. 233 w zw. z art. 316§ 1 k.p.c. polegający na braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd I Instancji materiału dowodowego, w tym treści dokumentu urzędowego tj. decyzji Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 czerwca 2004 r., a także operatu szacunkowego sporządzonego przez Zespół (...) S.C. w W. z listopada 1998 r., które stanowią podstawę przyznania odszkodowania za bezprawne decyzje administracyjne i które, co prawda tytułują przyznane odszkodowanie jako odszkodowanie za utracone składniki majątkowe przedsiębiorstwa Młyn (...), P. S. i S-ka w C. – R., jednakże w swojej treści precyzują, że na szkodę rzeczywistą składają się zarówno poniesione utraty wartości majątku nieruchomego jak i utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna. Przyznane odszkodowanie nie ogranicza się wyłącznie do utraty „nieruchomości”, ale przede wszystkim do utraty składników majątkowych – nieruchomości i ruchomości, a także do stopnia ich zużycia, tj. ujemnej różnicy w stanie składników mienia, jaki nastąpił w trakcie niewykonywania przez powoda praw właścicielskich,

2. art. 227 oraz w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 217 § 3 w zw. z art. 380 k.p.c. polegające na dowolnym, zawężającym przekonaniu Sądu I Instancji, że sformułowanie „błędnie ustalona wartość nieruchomości” oznacza jakąś abstrakcyjną wartość samą w sobie, w oderwaniu od wszystkich składników majątkowych składających się na nieruchomość młyńską jako zakład produkcji rolnej, co doprowadziło do sytuacji, że Sąd potraktował roszczenie Powoda utraty wartości majątku ruchomego, jak i utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna, co do których Powód był także pozbawiony władztwa nad rzeczą, jako osobne roszczenie niezwiązane z wartością „nieruchomości”, a następnie spowodowało oddalenie przez Sąd I Instancji wniosków dowodowych Powoda w postaci (1) zdjęć młyna, (2) Raportu z oszacowania nieruchomości młyna zbożowego z dnia 1993 r. oraz (3) projektu przebudowy motorowni młyna motorowego w C. oraz pominięcie wniosku dowodowego (4) o biegłego rzeczoznawcę majątkowego oraz wniosku dowodowego (5) z operatu szacunkowego sporządzonego przez Zespół (...) S.C. w W. z listopada 1998 r., które to wnioski dowodowe zostały powołane na przybliżenie biegłemu rzeczoznawcy stanu i wartości aktywów Powoda na dzień pozbawienia go władztwa nad rzeczą (1953 r.) oraz przybliżeniu stanu i wartości aktywów Powoda na dzień odzyskania władztwa nad rzeczą (1998 r.) i określenia ubytku (ujemnej różnicy) w aktywach Powoda pomiędzy tymi zdarzeniami oraz zostały powołane celem ułatwienia biegłemu rzeczoznawcy dokonania analizy porównawczej stanu aktywów Powoda na rok 1993 tj. na czas, na który Pozwany przyjął stan rzeczy pod przyznane odszkodowanie ze stanem aktywów Powoda na rok 1998 tj. na czas „faktycznego” zwrócenia Powodowi rzeczy,

3. art. 233 w zw. z art. 227 oraz w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 217 § 3 w zw. z art. 380 k.p.c. polegające na dowolnym, zawężającym przekonaniu Sądu I Instancji, że wyrażenie „utrata wartości” stanowi określenie skutku powstania szkody tylko poprzez wadliwą administrację w sytuacji, gdy „utrata wartości” może jako pojęcie służyć określeniu ubytku składników majątkowych Powoda przez okres w którym był pozbawiony władztwa nad rzeczą, co doprowadziło do sytuacji, że Sąd I Instancji oddalił wnioski dowodowe Powoda przywołane powyżej w pkt. 2),

4. art. 233 w zw. z art. 227 oraz w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 217 § 3 w zw. z art. 380 k.p.c. polegające na dowolnym, zawężającym przekonaniu Sądu I Instancji, że wyrażenie „ale także utratę wartości nieruchomości przez jej używanie (ściany, dach, podłogi)” stanowi określenie skutku powstania szkody tylko poprzez wadliwą administrację w sytuacji, gdy „utrata wartości przez jej używanie” nie zawiera w sobie elementu wartościującego i może jako pojęcie służyć określeniu ubytku nieruchomości składników majątkowych Powoda, gdy nieruchomość była pod cudzym zarządem, co doprowadziło do sytuacji, że Sąd I Instancji oddalił wnioski dowodowe Powoda przywołane powyżej w pkt. 2),

5. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie zawarcie przez Sąd I Instancji w uzasadnieniu przyczyn pominięcia przez Sąd I Instancji niespóźnionych wniosków dowodowych Powoda w zakresie (1) biegłego rzeczoznawcy majątkowego oraz w zakresie (2) operatu szacunkowego sporządzonego przez Zespół (...) S.C. w W. z listopada 1998 r. i niewyjaśnienie dlaczego są to wnioski dowodowe zbędne dla ustalenia stanu faktycznego sprawy,

6. art. 386 § 6 k.p.c. przez dowolne uznanie, że Sądowi I Instancji została przekazana do ponownego rozpoznania sprawa o żądanie przez Powoda odszkodowania w zakresie błędnie ustalonej wartości „nieruchomości”, w sytuacji, gdy przekazano do ponownego rozpoznania żądanie odszkodowania w zakresie błędnie ustalonej wyceny wartości bez

zawężania tych wartości wyłącznie do „nieruchomości” i to stwierdzenie Sądu Apelacyjnego ma następnie rozwinięcie „Oznacza to konieczność uchylecia w zakresie dotyczącym żądania zasądzenia odszkodowania za szkodę w postaci utraconych składników majątkowych przedsiębiorstwa - młyna w C. (...)”,

7. art. 386§ 6 k.p.c. przez niezastosowanie się do wskazań Sądu Apelacyjnego, aby Sąd I Instancji ustalił stan ubytku w aktywach Powoda na podstawie protokołu (...) r. tj. rozpoznał roszczenie Powoda z tytułu utraty młyna w szerokim tego słowa znaczeniu tj. niezawężonym do nieruchomości, ale uwzględniającym także utracone wartości mienia nieruchomego i ruchomego, wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna na datę tego protokołu oraz stwierdzone tym protokołem i rozpoznał w tym zakresie wnioski dowodowy Powoda o opinię biegłego,

8. art. 212 § 1 w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. polegające na niedążeniu przez Sąd I Instancji do wyjaśnienia podstawy faktycznej roszczenia Powoda, jeżeli Sąd I Instancji posiadał wątpliwości w tym zakresie i uważał, że Sądowi I Instancji została przekazana do ponownego rozpoznania sprawa o żądanie przez Powoda odszkodowania tylko w zakresie błędnie ustalonej wartości „nieruchomości”, a pomiędzy ubytkiem (utraconej wartości) mienia ruchomego, wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna a bezprawnie wydanymi decyzjami administracyjnymi nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy, a także polegające na a priori założeniu, że Powód dochodzi roszczenia z tytułu wadliwej administracji przez sformułowanie „przez ich używanie”, a także oddaleniu wniosku Powoda o określenie terminu do dokładniejszego wyjaśnienia podstawy faktycznej swojego roszczenia,

9. art. 316 § 1 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu przez Sąd I Instancji, istoty sprawy, którą było ustalenie czy odszkodowanie wypłacone m.in. Powodowi obejmowało wszelkie ubytki w składnikach majątkowych nieruchomości młyńskiej i czy jego wysokość jest adekwatna do poniesionej szkody rzeczywistej przez zawężenie sformułowania „błędnie ustalona wartość nieruchomości” do jakiejś abstrakcyjnej wartości samej w sobie, w oderwaniu od wszystkich składników majątkowych składających się na nieruchomość młyńską jako zakład produkcji rolnej,

10. art. 231 k.p.c. przez brak przyjęcia domniemania faktycznego wywodzonego z tego, że to postępowanie sądowe toczy się na skutek wyczerpania trybu administracyjnego, po uzyskaniu prejudykatu w postaci decyzji nadzorczej z dnia 6 marca 1993 r. i po uzyskaniu decyzji administracyjnej w zakresie odszkodowania za szkodę rzeczywistą na podstawie art. 160 kpa, co stanowi o legitymacji czynnej w postępowaniu sądowym stron postępowania administracyjnego i co prowadzi do sytuacji, że ciężar dowodu w zakresie braku legitymacji czynnej zostaje przerzucony na Pozwanego,

11. art. 232 w zw. z art. 227 k.p.c. w związku z art. 6 w zw. z art. 222 k.c. poprzez przyjęcie, że Powód nie wywiązał się z obowiązku udowodnienia w jakiej formie była prowadzona działalność gospodarza,

12. art. 321 k.p.c. polegające na orzeczeniu ponad żądanie Powoda i niezgodnie z wolą Powoda w zakresie jego roszczenia odszkodowawczego w sprecyzowanej kwocie 538.746,93 zł, gdyż Sąd I Instancji w tej samej kwocie w dniu 12 sierpnia 2014 r. zarówno odrzucił pozew, jak i oddalił powództwo, co doprowadziło do sytuacji, że Powód nie wie w jakiej kwocie zostało osądzone jego roszczenie odszkodowawcze z tytułu bezprawnie wydanych decyzji administracyjnych,

13. art. 328 § 2 k.p.c. polegające na niewyjaśnieniu w uzasadnieniu postanowienia w jakiej części sprecyzowanej kwoty 538.746,93 zł Sąd I Instancji dokonał sprawę co do meritum skoro w tej samej kwocie Sąd odrzucił pozew, niewyjaśnieniu dlaczego Sąd I Instancji doszedł do wniosku, że Powód przez określenie roszczenia o odszkodowanie z tytułu utraconych wartości mienia ruchomego, wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna sprecyzował swoje roszczenie jako wynikające „z wykonywania wadliwej administracji” i dlaczego zdaniem Sądu I Instancji, Sąd II Instancji nie uchylił sprawy w tym zakresie, niewyjaśnienia na czym miałyby polegać szkoda rzeczywista Powoda, w ramach roszczenia Powoda o odszkodowanie z tytułu bezprawnie wydanych decyzji administracyjnych, którą to sprawę Sąd I Instancji otrzymał do ponownego rozpoznania,

14. art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolne uznanie i niewynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego, że Powód precyzując swój udział w żądanym odszkodowaniu na zamiast 1/10 wywodzi ten fakt z prawa do własności S. P. do

drugiej połowy młyna w sytuacji, gdy Powód wywodził ten fakt z tego, że nieruchomości młyńska jako zakład produkcji rolnej z uwagi na swoje przeznaczenie i genezę wydzielenia z posiadłości ziemskich R. lit. C i obszar powyżej 0,2 ha nie mogła wrócić do ogólnej masy spadku po B. P., tylko do masy spadku obejmującej gospodarstwo rolne,

15. art. 217 § 2 w zw. z art. 227 k.p.c. przez nieuzasadnione oddalenie wniosku o zobowiązanie Gminy C. do udzielenia informacji, kiedy działka nr (...) o pow. 0,2013 ha została wydzielona z dóbr ziemskich R. lit. C, w sytuacji gdy ten wniosek dowodowy miał na celu udowodnienie, że nieruchomości młyńska jako zakład produkcji rolnej mógł wrócić ex tunc wyłącznie do masy spadku po B. P. obejmującej gospodarstwo rolne, a nie ogólnej masy spadku,

16 art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie i brak przejęcia kosztów zastępstwa procesowego na Skarb Państwa

II. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

1) art. 65 k.c. w związku z decyzją Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 czerwca 2004 r. poprzez wadliwą wykładnię treści tej decyzji polegającą na uznaniu, że przyznane decyzją odszkodowanie jest wyłącznie odszkodowaniem za utracone „nieruchomości”, a nie przede wszystkim odszkodowaniem przyznany za utracone składniki majątkowe przedsiębiorstwa - Młyn (...) w C. zarówno w całości jak i części oraz niezauważenia faktu, że ta decyzja precyzuje szkodę rzeczywistą Powoda jako stratę, na którą składają się poniesione utraty wartości majątku nieruchomego oraz utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna,

2) art. 65 k.c. w związku z pełną treścią pisma Powoda z dnia 29 listopada 2012(3) r. oraz pełną treścią pisma Powoda z dnia 23 grudnia 2013 r. poprzez wadliwą za wąską wykładnię treści tych pism polegającą na uznaniu, że Powód podstawę swojego roszczenia za utracone w całości lub części składniki majątkowe przedsiębiorstwa - Młyn (...) w C. upatruje w wadliwej administracji, która spowodowała szkodę w postaci utraty wartości tych składników majątkowych, a niezauważenia faktu, że utrata wartości składników majątkowych może być określeniem szkody jako ubytku, który powstał przez okres nieposiadania przez Powoda tych składników majątkowych na podstawie bezprawnie wydanych aktów władzy,

3) art. 361 § 2 k.p.c. w zw. z art. 160 § 1 - 4 k.p.a. przez ich niewłaściwe zastosowanie w określeniu szkody rzeczywistej i niezauważenia szkody rzeczywistej jako ubytku Powoda nie tylko w utraconej nieruchomości (gruntu), ale także ubytku Powoda w utraconych składnikach majątkowych przedsiębiorstwa - Młyn (...) w C. tj. nieruchomościach takich jak budynki oraz rzeczach ruchomych będących następnie własnością Powoda ex tunc,

4) art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 - 4 k.p.a. przez ich niewłaściwe zastosowanie w określeniu związku przyczynowego pomiędzy bezprawnie wydanymi decyzjami administracyjnymi, a ubytkiem Powoda w utraconych składnikach majątkowych przedsiębiorstwa - Młyn (...) w C. i niezauważenia sytuacji, że gdyby nie doszło do bezprawnego przejęcia tych składników majątkowych przedsiębiorstwa, Powód byłby w posiadaniu składników majątkowych przedsiębiorstwa w takim stanie, jakie były one na dzień przejęcia Młyna (...) w C. na podstawie protokołu z 1953 r., a nie w takim stanie, jakie były one na dzień ich zwrotu,

5) art. 361 § 1-2 k.c. w zw. z art. 160 § 1 - 4 k.p.a. przez ich niewłaściwe zastosowanie i brak stwierdzenia, że Powód udokumentował w postępowaniu administracyjnym i sądowym swoje prawo (w tym legitymację czynną) do odszkodowania z tytułu bezprawnie wydanych decyzji administracyjnych za powstałą szkodę i spełnienie przesłanek do żądania tego odszkodowania, a kwestią zaskarżoną jest jedynie zakres powstałej szkody i wysokość tego odszkodowania.

Biorąc powyższe pod uwagę skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa o zasądzenie odszkodowania w wysokości 538.746,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami należnymi od dnia następującego po dniu przyjęcia cen z daty ustalenia odszkodowania do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania na skutek nierozpoznania przez Sąd I Instancji istoty sprawy i wniosków dowodowych co wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w

całości wraz z pozostawieniem Sądowi I Instancji rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego

Jednocześnie skarżący w sytuacji gdyby Sąd II Instancji przejął sprawę do samodzielnego prowadzenia, wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd II Instancji wniosków dowodowych zawartych w pismach z dnia 29 listopada 2013 r. oraz z dnia 23 grudnia 2013 r. oraz z dnia 10 lipca 2014 r. na okoliczności w nich określone

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje. Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, szczegółowo opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. Sąd I instancji dokonał również trafnej oceny prawnej zasadności powództwa, która zasługuje w całości na aprobatę.

Odnosząc się do bardzo obszernej apelacji powoda należy ponownie przypomnieć przedmiot żądania pozwu oraz zakres, w jakim sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji na skutek uchylecia wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r.

A mianowicie powód w toku sprawy domagał się: uchylecia decyzji komunalizacyjnej, uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, odszkodowania z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości oraz utraconych pożytków, a także odszkodowania, które formułował jako: odszkodowanie z tytułu pomniejszenia wartości, zużycia i zniszczeń (pismo z dnia 2.11.2005 r.), zasądzenia 7 500 000 zł tytułem utraty wartości młyna na skutek wadliwej administracji w okresie gdy nieruchomość posiadał Skarb Państwa (rozprawa w dniu 22.09.2010 r.), zasądzenia 8 ml zł tytułem utraty wartości nieruchomości za okres od 1953 r. do dnia wydania nieruchomości. Do wszystkich tych roszczeń odniósł się Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12 stycznia 2012 r., dokonując ich ponownej analizy wskazał, iż powód zrezygnował z żądania uchylecia decyzji komunalizacyjnej oraz uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, za niezasadne zaś uznał żądanie odszkodowania z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości oraz utraconych pożytków. Wskazał natomiast, że nadal aktualne pozostaje żądanie zasądzenia odszkodowania określonego jako: roszczenie za szkodę wynikłą z utraty wartości nieruchomości za okres od 1953 roku do dnia zapłaty i jako odszkodowanie związane z nieprawidłową wyceną dokonaną w postępowaniu administracyjnym. Sąd Apelacyjny analizując w/w roszczenia odszkodowawcze uznał, iż w zakresie, w jakim Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał żądania pozwu o odszkodowanie wywodzonego z tego, że w toku postępowania administracyjnego błędnie ustalono wartość nieruchomości, sprawa winna być ponownie rozpoznana przez Sąd I Instancji – precyzując zakres uchylecia wyroku - w części dotyczącej żądania zasądzenia odszkodowania za szkodę rzeczywistą w postaci utraconych, w związku z decyzjami nacjonalizacyjnymi, składników majątkowych przedsiębiorstwa młyna w C..

Natomiast odnosząc się do roszczenia odszkodowawczego wywodzonego w związku ze szkodą polegającą na utracie wartości młyna, Sąd Apelacyjny uznał je za nieudowodnione i niepozostające w związku przyczynowym z decyzjami nacjonalizacyjnymi. Co prawda Sąd Odwoławczy raz wskazuje okres od 1953 r. (str. 25 uzasadnienia), a w innym miejscu od 1993 r. (str. 30 uzasadnienia), jednakże lektura całego uzasadnienia nie pozostawia wątpliwości, iż rozstrzygnięcie dotyczy całości żądania pozwu w tym zakresie za okres od 1953 r. Sąd Apelacyjny zwrócił bowiem uwagę, że powód winien udowodnić Skarbowi Państwa czyn niedozwolony polegający na wadliwej administracji, i wskazał poczynając od lat 50-tych ubiegłego wieku, w czym władaniu znajdowało się przedsiębiorstwo młyn podkreślając, że powód nie wskazywał ani twierdzeń ani dowodów co do rzeczywistego stanu działki i znajdującego się tam młyna. W tej sytuacji nie ma wątpliwości, że prawomocnie zostało rozpoznane roszczenie odszkodowawcze powoda dotyczące utraty wartości składników przedsiębiorstwa młyna.

A zatem biorąc pod uwagę zakres rozpoznania żądań powoda przy pierwszym rozstrzygnięciu przez Sąd I Instancji i Sąd Odwoławczy rozpoznający pierwszą apelację oraz zakres przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nie ulega wątpliwości, że Sądowi Okręgowemu zostało przekazane do rozpoznania wyłącznie żądanie odszkodowania za szkodę rzeczywistą wynikającą z bezprawnych decyzji administracyjnych pozbawiających następców prawnych B. P. prawa własności przedsiębiorstwa w postaci młyna elektrycznego w C. - R. pow. P.. Co do pozostałych

roszczeń powoda apelację oddalono. Rolą Sądu Okręgowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy, była zatem ocena zasadności żądania zasądzenia odszkodowania za szkodę wynikającą z błędnego ustalenia wartości nieruchomości młyńskiej w postępowaniu administracyjnym. Jednakże strona powodowa nie podjęła próby wykazania zasadności tego roszczenia odszkodowawczego za szkodę rzeczywistą wynikającą z decyzji administracyjnych. W toku ponownego rozpoznawania sprawy powód domagał się bowiem odszkodowania z tytułu utraty wartości mienia ruchomego, utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna, utraty wartości nieruchomości przez jej używanie, w ten bowiem sposób określił ramy faktyczne żądania w piśmie z dnia 29 listopada 2013 r. Tym samym tak sformułowane roszczenie odszkodowawcze rozumiane jako utrata wartości poszczególnych składników młyna tj. nieruchomości, utraty wartości maszyn i urządzeń oraz wyposażenia nie było objęte zakresem przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bowiem zostało prawomocnie rozstrzygnięte. Już z tych względów apelację należało uznać za bezzasadną. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, iż zarówno Sąd Apelacyjny uchylając zaskarżony wyrok, jak i Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę przez określenie „nieruchomość” – rozumiał całość przedsięwzięcia młyńskiego, co wynika wprost z treści uzasadnień tych wyroków.

Tym samym za całkowicie chybione uznać należało zarzuty dotyczące braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym decyzji Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 3.06.2004 r. oraz operatu szacunkowego z listopada 1998 r., bowiem wobec tak określonej podstawy faktycznej szkody nie było potrzeby odnoszenia się do tych dokumentów.

Przebieg postępowania przed Sądem I Instancji ponownie rozpoznającym sprawę wyraźnie wskazuje, że nie było wątpliwości co do zakresu przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, co oddaje przebieg rozprawy z dnia 12 sierpnia 2014 r., kiedy to Sędzia Przewodnicząca kilkakrotnie cytowała uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego oraz sam wyrok wskazując na zakres przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, co nie spotkało się jednak z refleksją pełnomocnika powoda. W dalszym ciągu roszczenie było popierane w formie sprecyzowanej w piśmie z dnia 29 listopada 2013 r. Nie można natomiast czynić Sądowi Okręgowemu zarzutu, iż nie uwzględnił wniosku strony powodowej o określenie terminu na określenie podstawy faktycznej. Podkreślić bowiem należy, że pierwszą czynnością tegoż Sądu przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, było określenie pełnomocnikowi powoda terminu na określenie podstawy faktycznej żądania, w zakresie przekazanym do ponownego rozpoznania, która to podstawa została konsekwentnie określona i w niezmiennym kształcie popierana. Nie ma zatem racji skarżący stawiając zarzut naruszenia art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 361§1 k.c. bowiem w tak sformułowanym żądaniu prawomocnie rozstrzygniętym, okoliczności wskazywane w apelacji nie podlegały ponownemu badaniu. Jeszcze raz należy przypomnieć, że Sąd Apelacyjny po raz pierwszy rozpoznając apelację wskazał, iż kwestia związana z utratą wartości składników majątkowych przedsięwzięcia młyńskiego nie pozostaje w związku przyczynowym z decyzjami administracyjnymi. Tym samym utożsamianie w dalszym ciągu przez powoda szkody z utratą wartości gruntu oraz poszczególnych składników ruchomych nie może być ponownie analizowane wobec prawomocnego rozstrzygnięcia w tym zakresie.

Z podanych wyżej przyczyn bezzasadne są zarzuty naruszenia prawa materialnego. Sąd I Instancji prawidłowo wskazał, jakie należy spełnić przesłanki dla skutecznego ubiegania się o odszkodowanie na podstawie art. 160 k.p.a. Wykazanie istnienia związku przyczynowego pomiędzy decyzjami administracyjnymi uznanymi następnie za nieważne, a szkodą rzeczywistą jest rolą powoda – art. 6 k.c. Biorąc pod uwagę, iż określenie przez powoda tej szkody nie pozostawało w związku przyczynowym z przejściem przedsięwzięcia młyńskiego na skutek wadliwych decyzji nacjonalizacyjnych w zakresie, w jakim sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, sąd meriti nie mógł postępować wbrew ocenie prawnej wskazanej w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 stycznia 2013 r. i wbrew konsekwentnemu określeniu tejże szkody przez powoda. Sąd nie może zmienić podstawy faktycznej powództwa, bowiem przekraczając jej granice i nawet uwzględniając zasługujący na ochronę interes prawny jednej ze stron, zamiast arbitrem staje się jej pełnomocnikiem, pozbawiając drugą stronę możliwości obrony swych praw. W wyroku z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006, nr 2, poz. 38, Sąd Najwyższy przyjął, że oparcie wyroku na podstawie faktycznej niepowołanej przez powoda jest orzeczeniem ponad żądanie w rozumieniu art. 321 k.p.c. Nie ulega wątpliwości, że po uchyleniu wyroku przez Sąd Apelacyjny, powód jednoznacznie sprecyzował szkodę i sposób jej

określenia jako utratę wartości majątku nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz wyposażenia młyna. Tymczasem Sąd Apelacyjny wyraźnie wskazał, że tak rozumiana szkoda nie pozostaje w związku przyczynowym z wadliwymi decyzjami nacjonalizacyjnymi. Podnoszenie w apelacji, iż miało to związku z treścią decyzji administracyjnej przyznającej odszkodowanie i wywodzenie z tego tytułu, że tak szkodę rozumował organ administracyjny nie może odnieść skutku i jest zabiegiem mającym na celu zagmatwanie sprawy. Zarzuty naruszenia art. 65 k.c. w zasadzie odnoszą się do kwestii procesowych wynikających z prawidłowego określenia żądania i oparcia go na określonej podstawie faktycznej, a następnie dokonania oceny przez Sąd.

Nie zasadny jest zarzut nierozpoznania istoty sporu wobec tak sformułowanego żądania oraz zarzuty naruszenia art. 386§4 k.p.c. Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał zakres, w jakim sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Nie było potrzeby stosowania się do zaleceń Sądu Odwoławczego skoro powód odmiennie określił szkodę, aniżeli zakres, w jakim nastąpiło uchylenie wyroku.

Nie są również zasadne zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 w zw. z art. 227 k.p.c. oraz w zw. z art. 278 §1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. Postanowienie oddalające wnioski dowodowe powoda zapadło na rozprawie poprzedzającej jej zamknięcie w dniu 12 sierpnia 2014r. w obecności profesjonalnego pełnomocnika powoda. Postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosków dowodowych nie spotkało się ze reakcją polegającą na wniesieniu zastrzeżenia do protokołu rozprawy w trybie art. 162 k.p.c. Przepis ten ma na celu pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu. Cel ten byłby trudny do osiągnięcia przy założeniu, że strona, która we właściwym czasie nie zgłosiła odpowiedniego zastrzeżenia, może powoływać się na rzekome uchybienia procesowe sądu pierwszej instancji dopiero po raz pierwszy w środku zaskarżenia. Strona nie może zatem skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, dotyczącego oddalenia wniosków dowodowych, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 sierpnia 2013 r., I CSK 713/12 i Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 10 grudnia 2013 r., I A Ca 784/13). W uchwale z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, LexPolonica nr 391412 (OSNC 2006, Nr 9, poz. 144). Z powyższych powodów nie można uznać za zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przytoczonych wyżej przepisów, jak również nie podlegała ocenie w trybie art. 380 k.p.c. prawidłowość oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosku dowodowego, co do którego postanowienie zapadło na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2014 r.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w przypadku zaskarżonego orzeczenia, którego uzasadnienie spełnia wymagania wynikające z art. 328 § 2 k.p.c.

Z przyczyn, dla których apelacja podlegała oddaleniu, nie ma potrzeby szczegółowego odnoszenia się do zarzutów dotyczących legitymacji czynnej powoda. Wskazać można jedynie, iż wykazanie legitymacji czynnej jest obowiązkiem procesowym strony powodowej, a w tej sprawie faktem jest, iż istnieją rozbieżności pomiędzy twierdzeniami poprzedniczki prawnej powoda, która ubiegała się o odszkodowanie na drodze administracyjnej i wskazywała, że przedsiębiorstwo działało w formie spółki, a twierdzeniami powoda, które zresztą ewaluowały w toku procesu (od wskazywania spółki jako formy działalności przedsiębiorstwa do zaprzeczenia, aby w tej właśnie formie przedsiębiorstwo to działało).

Podobnie ocenić należało zarzuty apelacji dotyczące kwestii wysokości udziału powoda w należnym odszkodowaniu. Niezależnie od tego, iż nie wykazano, iż nieruchomości młyńska stanowiła gospodarstwo rolne, z przyczyn dla których powództwo nie zostało uwzględnione, okoliczności te nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Cytowany przepis pozostawia sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik (art. 98 k.p.c.) nie dało

się pogodzić z zasadami słuszności (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1976 r., IV PZ 61/76 LEX nr 7856). Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniają odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73. LEX nr 7379). Ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r. III CZ 25/12, LEX nr 1214589; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, "Biuletyn SN" 2012, nr 4, s. 7).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przy uwzględnieniu powyższych kryteriów, nie zaistniały podstawy do nieobciążania powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu. Przedmiotem postępowania było roszczenie odszkodowawcze sformułowane przez profesjonalnego pełnomocnika powoda w oderwaniu od wskazań Sądu Odwoławczego uchylającego sprawę do ponownego rozpoznania. Natomiast zarzut braku legitymacji czynnej był podnoszony przez pozwanego już na etapie składania odpowiedzi na pozew.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c., w zw. z §6 pkt. 7 w zw. z §13 ust 1 pkt. 2 i ust. 2 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu , biorąc pod uwagę, iż należna stawka na rzecz pozwanego z tytułu wygrania sprawy w postępowaniu apelacyjnym uległa pomniejszeniu z uwagi na przegranie przez niego postępowania zażaleniowego (k.895).